

ΑΠΟ ΤΑ ΟΘΩΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΤΑ ΣΚΙΑΔΙΚΑ

Τί βρήκαν ένα πρωί στους δρόμους οι 'Αθηναίοι. Οί μυστηριώδεις φακέλλοι και ο 'Επαμεινώνδας Δεληγιώργης. 'Η 'Μυστική 'Εταιρεία και ο Φαλές. 'Η Σιρναϊκές ψάδες στα κεφάλια τών νέων. Μιά σκηνή στις Κολώνες. 'Όπου φανερώναται ο Κωνσταντίνος Κανάρης. Σωπρή έπεισόδιο με την 'Αμαλία.

'Η 25η Μαρτίου 1859 είνε σημαντική χρονολογία στην ιστορία της πρώτης μας δυναστείας. Το πρωί έκεινο, όσοι έβγηναν από τώ σπίτι τους για νά πάνε στην 'Εθνική τελετή, βόηξαν σκορπισμένους σε όλη την όδον 'Ερμού, στην όδον Αιόλου, στις πλατείες και σε άλλους άπόκεντρους άζοκη δρόμους, χιλιάδες φακέλλους. Μέσα στους φακέλλους αυτούς ήταν κλεισμένα έντυπα έξυβριστικά για τόν 'Όθωνα, την 'Αμαλία και όλη την 'Αθήν.

'Η 'Αστυνομία και ο Εισαγγελέυς έμπήκαν άμέσως σέ κίνησι, αλλά οί λιβελλοί είχαν κυκλοφορήσει πιά. 'Ο 'Όθων έμαθε τώ γεγονός στην έκκλησία και βάρωσε τώ φρούδι.

Λίγον καιρό άργότερα, ένκυκλοφόρησαν και άλλα έξυβριστικά χαρτιά, χειρότερα από τώ πρώτα. Τά έντυπα αυτά είχαν άντι υπογραφής τή φράσι :

'Η άρρωστος, αλλά πανούχρος λαϊκή θέλησις.

Αί προκηρύξεις αυτές έχαρακτήριζαν την Κυβέρνησι ως ύποδουλωμένη στους ξένους και συγκεντρωμένη στη Ρωσία και την Αυστρία, την κατηγορούσαν ακόμη ότι έπαιρνε τίς διαταγές της από τόν 'Όθωνα και την 'Αμαλία κλπ. 'Ακολούθησε προσηγγίλειαν ως άσφαλή και προσχεατάτην την έξθροניה των Βασιλέων και έκαλοΰσαν τώ λαό νά λάβη μέτρα για νά διατηρηθή ή τάξις μετά τή μεταβολή αυτή και νά μη κινδυνώσει ή χώρα.

'Η φήμη απέδιδε τή σύνταξι των προκηρύξεων αυτών σε μία μυστική 'Εταιρεία, κατά τόν τύπον της Φιλικής, ή οποία μάλιστα είχε πρόεδρό της τόν 'Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, Σωπρότατο νέο την εποχή εκείνη και φανατικό αντίβασιλικό.

Τούτο όμως δεν είνε εξακριβωμένο, αν κρίνομε μάλιστα και από τή σιωπή του 'Επ. Δεληγιώργη, ο οποίος ένώ τώ πολιτικό του 'Ημερολόγιο όμολογεί με θάρρος όλες του τίς πράξεις, για τήν ύπόθεσι αυτή δε λέει τίποτε. 'Όστε μάλλον πρέπει νά δεχθώμε ότι ο 'Επ. Δεληγιώργης ήταν άμετοχος στην ιστορία αυτή τών προκηρύξεων.

'Αλλά τώ πράγματα ακολουθούσαν πιά τή μοιραία εξέλιξι τους. Κατά τόν 'Απρίλι του 1859 είχε καταρτισθεί στάς 'Αθήνας μία μυστική 'Εταιρεία της οποίας άρχηγός ήταν ο άπόστρατος άξιωματικός Θεόδωρος Γ. Κολοκοτρώνης, άπόγονος του Στρατηλάτου, πολιτευόμενος και δημοσιογράφος με τώ ψευδώνυμο Φαλές. Σκοπός της 'Εταιρείας ήταν ν' αναγκασθή ο Βασιλεύς ν' άπερη από κάθε άνάμει στάς έκλογάς. 'Η 'Εταιρεία αυτή δεν έσοκπεσε νά έξθρονησιν τόν 'Όθωνα, γιατί άνεγνώριζε ότι κόσον ο Βασιλεύς έσωτερικώς έποδοπάτει τώ Σύνταγμα και έξηρητέλιζε πάντας, τώσον έξωτερικώς έτήρνε την έθνικην άξιοπρέπειαν και ήργάζετο ειλικρινώς ύπερ της έλευθερίας των δουλών όμοφύλων, ήτοι της Μεγάλης 'Ιδέας.

Σέ διάστημα δύο μηνών έγιναν μέλη της Μυστικής αυτής 'Εταιρείας είκοσι βουλευτάι, έκάτων πενήντα φοιτητάι και μαθητάι σχολών, όκτώ άξιωματικοί, τέσσαρες παπάδες, ένας άρχιεπίσκοπος (ο Μαντινιάς Θεοφάνης) και δύο άρθρογράφοι έφημερίδων : 'Ο διευθυντής του 'Αιώνος 'Ιωάννης Φιλήμων και ο γέρος 'Επ. 'Αντωνιάδης, διευθυντής της 'Αθήνας.

Με τόν καιρό, όμως, προσετέθησαν και άλλοι, βιομηχανοί, έμποροι, έπιστήμονες. 'Η 'Εταιρεία απλώθηκε σε όλες τίς τάξεις του λαού τών 'Αθηνών και έγινε έπιφόρη. Σέ κάθε στιγμή μπορούσε νά δώση τρομερό τράνταγμα στό Θρόνο.

Τέλος οί όπαδοί της 'Εταιρείας άπεφάσαν να έξδηλωθούν. Οί Σωπρότεροι—Ιδίως οί νέοι—έφόρεσαν μεγάλες ψάδες στό κεφάλι, άλλες από κεινες που φορούν οί χωρικοί και οί άγγελιοπλάστες της Σίφου, που είχαν γιά μόνο στόλισμά τους μία μπαπλακερή κορδέλλα με τά ένδικά μας χρώματα. Στους περιπάτους έβρεπε κανείς όλο και περισσότερους Σκιαδοφόρους. 'Όλα τώ καταστήματα άνδρικών ειδών αναγκάστηκαν νά προμηθευθούν τίς ψάδες της μόδας. 'Αρχισε νά γίνεται θόρυβος.

'Τώ άπλουταίον τοίτο περιστατικόν—λέγει ο ιστορικός—έγέννησε σοβαράς ένοσίας τώ 'Όθωνι—οί δέ άρρωστωμένοι άντι νά έξηρησούσι αυτό, ως όφείλου και νά συμβουλευέσσι τώ άτυχεί ήγεμόνι τόν εύχρηστικόν των φρόνων αυτών νέων, άποβλεπόντων εις τήν ύποστήριξιν της ένδοξού βιομηχανίας, συνβούλευσαν, φαίνεται αυτών νά πύξη διά παντός τόπον εν τοίς οπαγόνοις τήν αννομοσίαν των νέων.

Και τώ πράγματα έπλησαν τώ δρόμο τους : Μιά Κυριακή, ο διευθυντής της 'Αστυνομίας έπήρε μαζί του μερικόνους κλητήρες όπλισμένους και έπήγε στάς Στήλας του 'Όλυμπίου Διός—στίς 'Κολώνες—όπου γίνεταν τότε ο άπογευματινός περίπατος. *'Εις τήν περιθάβουσι ήσαν πολλοί κανιάι και ίκανά τόν άριθμόν τέτατα της έμφορής(ήτοι καλλωναί) όπως μας πληροφορεί σύγχρονος χρονολόγος, ο Κωνσταντίνος Πάπ, πατέρας του γνωστού δημοσιογράφου*

και πολιτευτού. Οί νέοι φορούσαν τά 'σκαδιά' τους 'Ο άστυνόμος και οί κλητήρες, σείοντες άπειλητικώς τώ βουδοβουλά τους—καιωμένον από νεύρα βοδιού ή σλαχουρά—άρχισαν νά ρίχνουν από τά κεφάλια των νέων τίς ψάδες τους και γενικώς νά τους έξευτελίξουν. Μερικοί άντιστάθησαν. Οί κλητήρες, τους έπήραν στό τμήμα και τους έδειξαν, ένθ ο 'Αστυνόμος έποδοπατούσε τίς ψάδες και δοράτιζε τους Σωπρότερους Σκιαδιστάς.

'Η έλευθή σκηνή έξοράτησε άρκετή ώρα, και οί δυστυχιωμένοι νέοι έγιναν ρεζίλι μπροστά στις όψεις τους. Τήν άλλη μέρα οί άντιπολιτευόμενες έφημερίδες έγραψαν δομυτάια όθρα εναντίον της Κυβερνήσεως και φοβήρες για τόν Βασιλέα. Οί νέοι και πλήθος λαού έπληξαν στήν Κωνσταντινο Κανάρη. 'Ο ένδοξος περιπατητής την εποχή εκείνη ήταν δυσραστημένος με τόν 'Όθωνα και την Κυβέρνησι του, και για νά συγκεντρώση περισσότερο στήν εαυτό του την άγάλη της νεολαίας 'απέδωκε' πάσαν τιμήν, άξίωμα και μισθόν και παροχή έκδοτων του 'Ελληνικού λαού ως άλλος πένης ιδιώτης.

Τήν άλλη μέρα ή Κυβέρνησις έλαβε άγρια μέτρα εναντίον των Σκιαδιστών. 'Αλλά συγχρόνως ο 'Όθων συνερβούλευσε τόν πρωθυπουργό Α. Μιαουλή νά δημοσιεύσθ τώ πρόγραμμα της 1ης Αύγουστου 1859 διά του οποίου έπροκηρύσσοντο έλευθερά έκλογαί.

'Ενα έπεισόδιο της 'Αμαλίας με τόν άρχηγό του κινήματος των Σκιαδιστών Θ. Γ. Κολοκοτρώνη είναι χαρακτηριστικό :

'Ο Κολοκοτρώνης είχε ζητήσει την παραιτήσι του από τώ στρατό και με μεγάλη δυσκολία την έπέτυχε. Δέκα μέρες μετά την κοινοποίησι της, προσεκήλιθη από την 'Αμαλία σε παρουσίασι.

—Είσαι λοιπόν πάντοτε άντιπολιτευόμενος της Κυβερνήσεως του Βασιλέως ; ειπε ή Βασίλισσα με τή συνθησμένη της έξαφι, που δε κατόρθωνε νά τή συγκαταστήση. Είσαι σύντροφος των τρελλών ένθ γνωρίζεις ότι έγω σε έννοώ και δεν πρέπει ν' άντιπολιτευέσαι τους ύπουργούς !

—'Εχω και έγω ως βουλευτής τās πεποιθήσεις μου ειπε ήσυχά ο Κολοκοτρώνης, ή μάλλον και νά σου όμολογήσω την αλήθεια, Μεγαλειότητα, ζηλεύω τους Κυβερνήσεις σας. 'Επιθυώ νά έχω κι' έγω θέσι μεγάλη, νά λέγω άνοσιες, νά κάνω παρανομίες και άβιβασιείες, χωρίς νά με παρεξηγή ή σεβαστή μου Βασίλισσα ή κανείς άλλος.

—Είσαι τρελλός και αθάδας ! ειπε ή Βασίλισσα περισσότερο έρωσιμένη.

—'Ο,τι προσέχεται, έξηκολούθησε άπόστοχος ο Κολοκοτρώνης, από φιλόβαλον Βασίλισσαν, όπως ειπώ 'Υμεις, Μεγαλειότητα, την όποιαν σέβημαι και εύγνωμονώ ως προστάτά μου, είνε για μένα, δ.τι διά τους ποιητάς τώ τριαντάφυλλον του 'Απριλιου και τώ έαρ διά την νεότητι !

'Η 'Αμαλία δεν έκατάλαβε καλά και ζήτησε νά τώ άκούσθ και πάλι. 'Όταν ο Κολοκοτρώνης τώ επανέλαβε ή 'Αμαλία δεν κατόρθωσε νά κρύψη την ευχαριστήσι της για τήν ζολαξία και ειπε στήν Κολοκοτρώνη μαλακώτερα :

— Λέγε, τί έχεις νά μου πής :

'Ο Φαλές μίλησε στη Βασίλισσα με θάρρος και ειλικρίνεια. 'Υπέδειξε τους κινδύνους του Θρόνου και έτέλειωσε με τά λόγια αυτά : *'Μεγαλειότητα, άκούσατε τή φωνή ένός αθάδου, ένός τρελλού, όπως εύηρεστήθητε νά με άποκαλέσετε, άλλ' οί όποιοι σας όμιλεί με πονο για τόν τόπο και με ειλικρίνεια για τους Βασιλείς.*

'Η 'Αμαλία έφάνη σάν νά διατάξη και νό συλλογίζεταί. 'Ηθελε κάτι νά πη, γιατί τώ χείλη της έκίνηθησαν' δεν ειπε τίποτε όμως, ίσως γιατί ήταν μπροστά ο Αύλαρχος και ή μεγάλη Κυρία. Μετά λίγη σιωπή, έκλινε τώ κεφάλι σε σημείο άποχαιρετισμού και ειπε :

— Καλό είνε νά ξαναπάρετε τώ βαθμό σας και ν' άπομακρυνθήτε από τήν πολιτική. Γι'αυτό σας έκάλεσα.

✱

ΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ ΤΟΥ ΙΑΠΩΝΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΟΥ

'Ο πρώτος πρόεδρος της 'Ιαπωνίας που έπήγε στό Παρίσι άντι για μαντήλι μετεχειρίζετο για νά σκουπίσθ τώ στόμα του μικρό τετραγωνία κομμάτια χαρτί.

Κάποιος γάλλος είχε τήν τόλημ νά του έκδηλώσθ την έκπληξι του μόλις τόν είδε.

— Βρίσκετε λοιπόν, τώ ειπε ο 'Ιάπων πρόεδρος, ότι είνε πειό καθαρό νά φυλάττω στην τσέπη μου εκείνο που ρίχνω τώρα χάμω ;

